

Försättsblad Prov Original

Kurskod	Provkod	Tentamensdatum
F Ö 0 9 2 G	1 0 0 0	2 0 1 8 - 0 8 - 2 7
Kursnamn	Företagsekonomi GR (A), Ekonomistyrning	
Provnamn	Tentamen	
Ort	Östersund	
Termin	H18	
Ämne	Företagsekonomi	

Mittuniversitetet

Avdelningen för Ekonomivetenskap och Juridik

Tentamen i Ekonomistyrning, FÖ092G, 7,5 hp

Datum: 2018-08-27

Skrivtid: 5 timmar

Tillåtna hjälpmedel: Miniräknare (icke programmerbar), linjal, penna och sudd.

Skrivningen består av 9 uppgifter och totalt 100 poäng. Eventuella obligatoriska inlämningsuppgifter under kursens gång måste ha slutförts med godkänt resultat för att kursen ska kunna avslutas.

Skriv svaren i tentahäftet, du får använda lösa blad ifall du inte får plats. Var i så fall tydlig med att numrera dina svar så att det framgår vilken fråga de hör ihop med. Du får *inte* skriva på baksidorna (eftersom dessa inte scannas).

Visa tydliga uträkningar för full poäng! Ett felaktigt svar utan synliga uträkningar ger alltid noll poäng. Felaktigt svar med rätt modell kan ge poäng. Rätt svar utan uträkning (där uträkning krävs för att lösa uppgiften) ger inte full poäng. Skriv även svar med rätt sorter!

**Betyg: 90 – 100 p = A, 80 – 89 p = B, 70 – 79 p = C, 60 – 69 = D, 50 – 59 = E,
och 0 – 49 p = F.**

Lycka till!

/Liezl Eckley Eriksson

Uppgift 1 (11 poäng)

Ange om nedanstående påstående är sant eller falskt. Rätt svar ger 1p, fel svar ger -1p, inget svar ger 0p. Vid sammanräkning av poäng så är lägsta erhållna summa 0p på hela frågan.

Påstående		Sant	Falskt
1	Anställda och kunder räknas inte till företagets intressenter		
2	Lönsamhet är ett bättre mått på hur bra/dåligt företaget går, än resultat, eftersom det sätter resultatet i förhållande till kapitalet		
3	Direkta kostnader är identiska med fasta kostnader		
4	Den fasta kostnaden per enhet sjunker med ökade verksamhetsvolym		
5	Totala rörliga kostnaden beror på storleken på verksamhetsvolym		
6	"Sunk costs" räknas som återvinningsbara kostnader		
7	Ett typiskt särdrag för tjänsteföretag är att de erbjuder immateriella produkter		
8	Påläggsmetoden är en form av bidragskalkyl		
9	Bidragskalkylering används framför allt vid beslut på kort sikt		
10	En standard är ett i förhand beräknat värde för en viss uppoffring eller prestation för en kommande period		
11	Alternativkostnader förekommer aldrig vid beslut om att köpa in eller producera själv		

Uppgift 2 (14 p)

Ett företag producerade 4 000 st muggar. Kostnaden för hyra, avskrivningar och räntor uppgick till 3 000 kr. Kostnaderna för löner och förpackningar m.m. var rörliga och utgjorde 2,60 kr/st. Utnyttjandegraden uppskattades till 80 % av det normala.

- a) Beräkna styckkostnaden enligt divisionsmetoden. (3p)
- b) Beräkna styckkostnaden enligt normalmetoden. (4p)
- c) Beräkna den förkalkylerade kostnaden per st enligt normalkalkyl för en kommande period. Företaget bedömer att den fasta kostnaden kommer att öka till 4 200 kr. (3p)
- d) Uppkommer över- eller undertäckning om den verkliga volymen är 6 000 st (fasta kostnaden 4200 kr)? Varför och till vilket belopp ? (4p)

Uppgift 3 (12 p)

Ett företag tillverkar knivar. Under ett år tillverkades och såldes 300 000 st knivar till priset av 45 kr/st. Vid denna verksamhetsvolym gäller:

Rörlig kostnad	15 kr/st
Kostnad för lokal	140 000 kr
Övriga fasta kostnader	2 860 000 kr

- Gör ett resultatdiagram som visar intäkter, kostnader och resultat vid denna verksamhetsvolym. Vad blir företagets resultat? Hur stor är säkerhetsmarginalen i antal enheter? (6 p)
- Kommande år planerar företaget att rationalisera produktionen, vilket skulle sänka de rörliga kostnaderna till 9 kr/st, men samtidigt öka de fasta kostnaderna med 1 320 000 kr. Försäljningen antas oförändrad till 300 000 st knivar per år. Är åtgärden lönsam? Hur stor blir vinsten? Hur stor blir säkerhetsmarginalen i procent? (6 p)

Uppgift 4 (15 poäng)

I en verksamhet tillverkas exklusiva pennor, produkter Kulspetspenna och Stiftpenna. Pennorna har följande direkta (rörliga) kostnader:

	Kulspetspenna	Stiftpenna
Direkt material kr/st	14:-	10:-
Direkt lön kr/st	<u>24:-</u>	<u>26:-</u>
Summa kr/st	38:-	36:-

Företaget tillverkar för närvarande 8 000 st Kulspetspennor och 12 000 st Stiftpennor per år. De indirekta kostnaderna (fasta) är per år:

Materialomkostnader, MO	23 200 kr
Tillverkningsomkostnader, TO	176 400 kr
AFFO	112 608 kr

- Beräkna påläggsprocenten för MO, TO och AFFO. (6p)
- Beräkna i en kalkyl självkostnaden kr/st för Kulspetspenna resp Stiftpenna vid de angivna volymerna. (4p)
- Beräkna försäljningspriset per st för produkterna Kulspetspenna och Stiftpenna om företaget använder ett vinstpålägg på 15%. (2p)
- Hur stor blir totalkostnaden för verksamheten om tillverkningen av Kulspetspenna minskar till 6 000 st/år och tillverkningen av Stiftpenna ökar till 14 000 st/år? (3p)

Uppgift 5 (8 p)

Furu AB tillverkar stolar och bord i furu. Företagets tillverkningsprocess består i huvudsak av hyvling och slipning. Företagets hyvel används fullt ut och blir ofta en trång sektion i tillverkningsprocessen. Ibland händer det dock tvärtom att slipningen är den trånga sektionen. I övrigt gäller följande:

	Stol	Bord
Pris/st	460	650
Material mf rörliga kostnader/st	220	470
Maskintid i hyvln(minuter/st)	40	20
Arbetstid slipning(minuter/st)	30	60

- Vilken produkt ska prioriteras i produktionen när hyvling utgör trång sektion, och varför? (4 p)
- Vilken produkt ska prioriteras i produktionen när slipning utgör trång sektion, och varför? (4 p)

Uppgift 6 (10 poäng)

- a) Definiera vad en budget är. (2p)
- b) Förklara vilka de tre huvudbudgetarna är, och hur de hänger ihop. Du får gärna rita upp en modell som du kommenterar. (8p)

Uppgift 7 (10 poäng)

Ange om och hur följande händelser påverkar företagets resultat och sedan likviditet. Rätt svar ger $\frac{1}{2}$ p, fel svar ger $-\frac{1}{2}$ p, inget svar ger 0p. Vid sammanräkning av poäng så är lägsta erhållna summa 0p på hela frågan.

		RESULTAT		
		Minskar	Oförändrat	Ökar
1	Offert sänds till en kund			
2	En kreditkund faktureras			
3	En kund betalar en faktura			
4	Inköp av råvaror kontant			
5	Inköp av råvaror på kredit			
6	Betalning till leverantör			
7	Löner bokförs och betalas			
8	Avskrivning av inventarier			
9	Amortering av banklån			
10	Kontantuttag från bankkonto			

		LIKVIDITET		
		Minskar	Oförändrat	Ökar
1	Offert sänds till en kund			
2	En kreditkund faktureras			
3	En kund betalar en faktura			
4	Inköp av råvaror kontant			
5	Inköp av råvaror på kredit			
6	Betalning till leverantör			
7	Löner bokförs och betalas			
8	Avskrivning av inventarier			
9	Amortering av banklån			
10	Kontantuttag från bankkonto			

Uppgift 8 (10 poäng)

Ett företag har följt upp sina produktionskostnader och bl.a. undersökt tillverkningen av en produkt lite närmare. Företaget använder standardkostnader i sin budget för material. Följande siffror gäller för produkten under den gångna perioden.

	Budget	Utfall
Material	2700 kg á 15,00kr	2550 kg á 15,40 kr

- Upprätta ett diagram i vilket utrymmet för prisavvikelsen och kvantitetsavvikelsen framgår. (4p)
- Beräkna prisavvikelsen. Vad kan avvikelsen bero på? (2p)
- Beräkna kvantitetsavvikelsen. Vad kan avvikelsen bero på? (2p)
- Beräkna hela avvikelsen. Vad kan avvikelsen bero på?(2p)

Uppgift 9 (10 poäng)

Förklara kortfattad vad menas med följande begrepp:

- a) Förbrukningsavvikelse (6p)
- b) Alternativkostnad (2p)
- c) Ekvivalenttal (2p)